

СТРАЖНИЦЯ

ВИДАВЕЦЬ І НАЧАЛЬНИЙ
РЕДАКТОР
Др. ТАДЕЙ КОНЧИНСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКА

АДРЕСА
РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ
Warszawa, Nowy Świat № 41 m. 27

Місячна передплата 60 сот. — Контото поштове № 1877. — Телефон 296-40.

НЕЗАБУДЬТЕ ПОМ'ЯНУТИ!

Цього року минає 64 літ від смерти великого сина української землі — Тараса Шевченка.

Рік річно обходимо шевченківське свято. Одні обходять цей великий день концертом, на яким співається не раз пісні, що не мають нічого спільного з народнім поетом. Другі знова дають яку театральну виставу і кілька деклямацій. Утерся рівнож звичай, що майже на кождім святі виступає який менше, або більше крикливий бесідник, скаже кілька високопарних фраз і це називається шевченківським святом.

Подібних свят, великий поет-мученик не бажав, тільки просив, щоб поминути його не злим тихим словом. Тихе слово, то знання його творів, а бажання ось яке:

Прочитайте знову
Ту ю славу, та читайте
Од слова до слова;
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми;
Все розберіть та й спитайте
Тогді себе: що ми?

На жаль не можна ствердити, що це скромне бажання поета виконують в першу чергу ті, які уходять за передових Українців. Щоб так запитати одного, або другого з них, чи знають вони хочай зміст одної поеми Шевченка, то хто знає, чи не довелобися зі сорому червоніти.

Неоден гадає, що вистане зачепити червону гарасівку на шию, виставити на одну годину синю-жовтий прапор на домі, де відбувається свято Тараса і заповіт сповнений!

Ми думаємо троха інакше, а саме, що найдостойнішим обходом шевченківського свята булоби: поширити **масово поміж народом твори поета**. Таке свято булоби гідне памяти великого борця за волю та братерство народів. Замість фраз і червоних стяжок, булоб відповіднійше, щоби оден і другий, подібний патріот, прочитав собі хочай раз в життю, цілого кобзаря. А колиб ще так кождий Українець перечитував кобзаря рік річно, при нагоді шевченківського свята, то не булоби у нас місця на ріжного рода роздори і „орієнтації“, бо й мудрість булаби своя. Тоді відношення українських людей супроти польської Держави відповідалоби бажанням Шевченка.

Великий поет писав у передмові до свого твору „Гайдамаки“ ось що: „Слава Богу, що минула боротьба українського народу з польським. А надто, як згадаєм, що ми **одної матери діти**, що всі ми Славяне. Серце болить, а розказувати треба: **нехай бачать сини і внуки, що батьки їх помилялись, нехай братуються знову з своїми ворогами**“.

Шевченко бачив, що Німці поріжнили нас з народом польським, та зробили нас, рідних братів, ворогами.

... Німота запалила
Велику хату і семью,
Семю Славян розединила
І нишком — тихо упустила
Усобиць лютую змію.

Полилися ріки крові,
Пожар погасили,
А Німчки пожарище
Й сиріт поділили.
Виростали у кайданах
Славянської діти,
І забули невольники,
Чиї вони діти.

Ці слова повинні запам'ятати собі як Українці так і Поляки, бо німецька небезпека загрожує й далше нашим землям, та розеднує нас. Мудрий Німець, що розеднав українських людей з народом польським, садить собі на Січи картопельку, а ми нерозважні діти тягаємо себе взаємно за чуби.

Шевченко різкими словами виступав проти тих, які помагали в цьому німецькому ділі і сказав:

чванитесь, що ми Польщу колісь завалляли
Правда ваша: Польща впала,
Та й вас роздавила.

Велика правда, якої ніхто не може заперечити. Звісно, що як довго український народ і славне військо козацьке мили в згоді з народом польським і Річипосполитою Польською, так довго була Україна незалежною. Зачалася тільки негода і нещасні війни з народом польським, то з цього скористала Москва і поневолила Україну. Настали тяжкі часи і Україна плакала:

Степи мої запродані
Жидові, Німоті;
Сини мої на чужині,
На чужій роботі;
Дніпро, брат мій, висихає
Мене покидає,
А могили мої милі
Москаль розриває.

Повинно це бути для нас наукою і пересторогою на майбутність!

Отож поступаймо так, як наказує нам Шевченко. Читаймо його твори, братаймося з народом польським в цілі нашої власної народньої безпеки і охорони перед русифікацією, а тоді:

Забудеться срамотня
Давная година
І оживе добра слава,
Слава України.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СЕКЦІЇ
ДО СПРАВ СХІДНИХ ВОЄВІДСТВ

Перше засідання Секції до справ східних воєвідств відбулося дня 28 марта. Уложено план праці на найближчий час. Зі справ конкретних продовжено на 20 днів термін складання деклярацій в справі викладової мови в початкових школах на теренах шкільних кураторій Бересте, Гродно і Луцк.

ЗАСТРІЛЕННЯ
БАГІНСЬКОГО І ВЕЧОРКЕВИЧА

Застрілені були військовими і організували терористичні акти, за що були засуджені на кару смерти. Пан Президент їх уласкавив від смерти і вони мали бути виміняні до Росії за польських закладників. В дорозі до Росії, недалеко границі, застрілив їх підфіцер поліції Мурашко, який товаришував ескорті. Мурашку арештовано.

БОТЯПО ТА ЛАСУ З ЖУЧОТО!

Свого часу перейшла в соймі ухвала в справі викладової мови в початкових школах. Польські послы станули на тім становищі, що треба полишити волю батькам дітей. Якої школи батьки захочуть, така й буде: чи української, чи білоруської, чи польської. Проти цього виступали дуже різько деякі нерозумні люде з поміж Українців, а навіть, що дуже сумне, поборювали шкільні закони і українські соймівні послы.

Однак в короткім часі побачили і вони, що шкільні закони є дуже добрі, бо раз на все залагоджується так пекучу шкільну справу. До користання з цього добродійства не потрібно, ані боротьби, ані віч, ані галасу і крику, тільки

батьки дітей потрібують самі між собою порадитися, підписати деклярації і справа залагоджена після їх бажання.

Цю так ясну і просту справу намагаються використати деякі нерозважні люде до політичної боротьби і до непотрібної агітації. При чому тут боротьба, то хіба Бог святий знає! Здається, що українські люде, а особливо селяне мають тої всякої боротьби досить ож по вуха. Чи не ліше булоби, замість боротися за то, що є готове і певне, подумати над тим, щоб ще чогось добитися, от хотяйби переведення земельної реформи і дешевих кредитів.

Безперечно здорова думка візьме верх і всякі непотрібні спори в шкільних справах устануть раз на завше.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ГОСПОДАРКА ПРИНОСИТЬ: ГОЛОД, НУЖДУ І ЛЮДОЖЕРСТВО

Большевики хваляться на цілу губу, що вони дбають тільки про добро народу. Справедливий опис большевицького раю находимо в книжці професорів харківського університету: Георгієвського, Палладина, др. Когана і н. п. з. „О голоді“. Згадані професори описують голод в сторонах Катеринослава, Одеси, Херсона і Нікополя. Місцевости ці лежать в полудневій часті України, де земля хлібодайна і де голоду зовсім би не було, якби не большевицька господарка.

Большевики „для добра народа“ забрали цьому народови насамперед верно і всі средства поживи. Відтак не направили знищених війною залізничних шляхів, через що населення не мало найменшої комунікації зі світом, та не могло рушитися з місця. В кінці не дали большевики голодуючим і умираючим з голоду людем ніякої помочи.

Голодні люде їли свої коні та худобу, відтак зідали полів і котів. Коли й цього не стало, то живилися скірою своїх чобіт і соломом зі стріхи. А як вже й соломи на кришах не стало, то люде почали з голоду і людеї їсти.

Так то в найбагатшій на хліб країні настало справдішнє пекло. Діялося це в 1920—1922 роках.

Тепер надходять знова тривожні вістки, що в полудневих околицях України зростає і то у великих розмірах новий голод. Виголоднілі люде живляться корою дерев і мохом. Серед таких обставин готово прийти знова до людожерства, як це було перед трома роками.

Положення стає чимраз то грізнійше, бо люде не мають засобів, щоб купити собі хліба. Большевицькі фабрики не виплачують робітникам за роботу, бо також бракне їм грошей.

Марево голоду почало добиратися і до великих міст та промислових дільниць Росії. В Петрограді прийшло до голодних розрухів. Забурення прибирають поважний характер, бо бере в них уділ велике число безробітних. На усмирення голодних післали большевики військо.

Большевицький уряд замість помагати бідним людем, видає великі суми грошей ріжним неробам, щоб вони захваливали їх роботу, яка доводить до голоду і загальної нужди.

Короткі відомости з цілого тижня

Англійській поліції удалося вислідити, що російські агенти закупили в Перзії багато товару за який заплатили фальшивими канадійськими долярами.

В Німеччині лагодяться до поновного вибору президента, бо при першій голосованю жаден кандидат не одержав приписаної кількості голосів.

Совіти підпалюють Балкан. Хотіли підпалити порохівню в болгарській столиці, однак це їм не удалося.

2 миноти кінця світа. З Америки телеграфують, що було там нове потрясення землі, яке д'ткнуло стан Вікторії і околиці Гваделюпи. Матеріальні страти величезні.

Нову комету відкрив польський учений, член астрономічної обсерваторії в Кракові пан Оркшів. Обсерваторія в Копенгазі потвердила відкриття. Нову комету названо Оркша.

Кооперативи на східних землях. На засіданю Секції Політ. Комітету усталено засаду, що нормальний ко-

оперативний рух, який розвивається на здорових основах мусить Держава попірати. Найбільше покликаною до цього є інституція: Банк Рільний. Кооперативи у воевідствах східних **не можуть мати характеру політичного і сепаратистично-національного.** Мусять то бути єдино інституції економічного життя. Уряд буде уділювати помочи без ріжниць віри і національності членів кооперативи, але тільки в цілі відбудови знищеного війною краю.

Цифри, що говорять самі за себе. Укріплення фінансової сили нашої Держави dokonується з залізною послідовністю. Доказує це низше наведений білянсь Банку Польського.

Під кінець марта прибуло золота на 3.5 мільон. золотих. Портфель векселей побільшився о 3.5 міль. зол. Позички заставні зменьшилися о 1.6 міль. зол. Державний довг зменьшився о 26.3 міль. зол. Обіг банкнотів зріс о 45 міль. зол. і виносив дня 31 марта около 563 міль. зол. Рахунки жирові зменьшилися о 50 міль. зол.

Не пхай носа до чужого проса!

В містечку Пацикові кипіло від тижня. Газдиньки шептали собі на ухо якісь надзвичайні таємниці. Носи їм видовжувалися, руки безрадно розкладали — зі зворушених грудей виривалися зітхання.

— Так, так, кумо Горпина, кінець світа — викрикувала пані Каськова, властителька столика з виборними кишками. Горпина покивала головою, моргнула очима і зарипіла мов несмарований віс:

— Така порядна дівчина і хто би подумав!...

Властителька кілька метрів ковбас запротестувала.

— Я не дала себе оциганити тою скромністю. Но, но, знаю, що значать такі невинні міни.

— Але він! — перебила пані Горпина, найдешевша кравчица в Пацикові — прецінь то хлоп замашистий, аж іскри сипляться йому з очей! Кожда сталаби з ним перед вівтарем і такий порядний хлоп парубочить, та закручує дівчатам голову!

Нараз хтось крикнув:

— Ого! йдуть! йдуть!

Всі завернули очі в сторону магістратської вулиці. Молода пара йшла і дивилася на себе. Вона підмогувала часто до нього своїми синіми очима, повними надії і весни.

Він шептав їй до уха солодкі слова, а вона підсміхалася весело. Станули на розі улиці. Властителька ковбас не витримала. Хильцем побігла на ріг улиці, послухати „грішної“ розмови залюблених. Софія стискала руку пана судового адюнкта і радісно шептала:

— А разом Стефанку, кілька будемо мати?

— За 6 місяців 800 зл., а за 10 місяців понад 1.300 зл., моя голубко.

Пані Каськова аж жахнулася. Притулилася до ринви, надулася як жаба і висунула ніс на звіді.

— Отож коли появиться наше щастя? — запитала Софія.

— Коли в Почтовій Касі Ощадности Зложимо разом 1.500 золотих — сказав з гордістю Стефан.

Властителька кишок аж зблідла. Неосторожно похитнулася і найшановніша матрона, в цілім Пацикові вивернулася на хідник аж залунало.

Лежачи заскреготала зубами і сердито сказала:

— Добре мені й так! Вони складають гроші, щоби пібратися, а я розбила собі бебехи!

З потовченим клубом, шльохаючи з болю, сердита на себе саму і на цілий світ, повернула до заняття. А закохані ніжно з собою працювали, назначуючи собі нову стрічу — при віконці Почтової Каси Ощадности.